

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Наталія РЯБУХА

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для здобуття ступеня магістра

на основі здобутого ступеня вищої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня

(НРК6 та НРК7)

**(спеціальність 025 «Музичне мистецтво»,
освітня програма « Академічний спів»)**

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва
Протокол № 8
від 11.03.2024 р.

Харків – 2024

Фаховий іспит проводиться з метою виявлення знань та фахових компетентностей вступників, які бажають продовжити навчання в ХДАК для здобуття ступеня магістр з метою удосконалення професійної майстерності у подальшій творчо-виконавській, педагогічній та науковій діяльності в галузі музичного мистецтва, а також роботи в професійних концертних та музично-театральних закладах.

На навчання за ступенем «магістр» приймаються випускники ЗВО III-IV рівнів акредитації з кваліфікацією «бакалавр музичного мистецтва» та ін. Вступники повинні мати необхідний рівень професійної майстерності, володіти знаннями, уміннями та навичками з основних спеціальних дисциплін («Академічний спів», «Вокальна методика», «Методика викладання спеціальних дисциплін», «Постановка голосу», «Історія вокального мистецтва», «Історія світової музики», «Історія української музики», «Сучасна музика», «Музична естетика», «Музична психологія» тощо); виявляти обізнаність у галузі теорії та історії музичного мистецтва, оперувати професійною термінологією.

Під час випробування вступник повинен виявити:

Знання:

- основ теорії та історії музики, гармонії;
- основ вокальної методики;
- специфіки виконання різножанрових вокальних творів;
- основних історичних етапів формування вокальної музики;
- існуючих вокально-виконавських традицій,
- жанрово-стильових, виконавських та методико-педагогічних особливостей національних та зарубіжних вокальних шкіл;
- основного репертуару для свого типу голосу.
- принципів, методів, форм та засобів роботи над вокальним твором.
- принципів створення та реалізації виконавської інтерпретації у професійній діяльності вокального виконавця;
- найважливіших напрямків розробки актуальних проблем вокальної методики в сучасній науковій літературі;
- основних закономірностей й сучасних досягнень з теорії, історії та методології вокального мистецтва;
- методики викладання курсу «Вокальне мистецтво» в учбових закладах;
- технології виконання вокальних творів.

Уміння:

- розкрити ідейно-художню сутність та стилістичні особливості вокальних творів;
- вдумливо та виразно виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори;
- володіти основами професійного вокального дихання;
- орієнтуватися в питаннях історії вокального виконавства та творчості видатних співаків;
- розробляти виконавський план твору і визначати конкретні засоби для його практичного втілення;
- виявляти вокально-виконавські труднощі та шляхи їх подолання;
- робити загальний та музично-теоретичний аналіз вокального твору;
- обґрунтувати власну інтерпретацію виконуваних творів під час випробування;
- вільно визначати на слух, будувати та співати від звука інтервали, акорди та гами.
- орієнтуватися в художньо-стильових закономірностях та основних композиційних принципах вокального твору;
- аналізувати вокальний твір будь-якої епохи, музичного стилю та напрямку, виявляти його структурно-композиційні та драматургічні особливості;
- орієнтуватися в літературі з теорії, методики та практики викладання курсу «Вокальне мистецтво» та «Методика викладання спеціальних дисциплін»;
- працювати над подальшим вдосконаленням виконавської майстерності;
- оволодіти умінням інтонаційно-стильового аналізу сучасних вокальних творів різних стилів і жанрів та використати цей аналіз в виконавській інтерпретації;
- обґрунтувати вокально-виконавську трактовку, характеристику засобів виразності (темпоритму, динаміки, фразування, характеру звуковедення, штрихів, акцентів, фермат, цезури, паузи, rubato, тембрових особливостей, агогіки, визначенню часткових та загальних динамічних змістовних кульмінацій);
- інтерпретувати художні образи у виконавській і педагогічній діяльності;
- взаємодіяти з аудиторією для донесення художньої концепції вокального твору, вільно і впевнено репрезентувати власну виконавську інтерпретацію.

Наявність навичок:

- вільного володіння вокальною технікою та виконавськими засобами виразності;
- слухового, метро-ритмічного й емоційного самоконтролю під час концертного виступу;
- вокально-виконавської майстерності та здатність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик.

На період воєнного стану творчий конкурс проводиться в дистанційному режимі і складається з двох елементів:

- «**Виконавська майстерність**» - оцінка виконавської майстерності абітурієнта за відеозаписом виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії на електронну адресу pk2024@ic.ac.kharkov.ua;
- «**Теоретичне музикознавство, історія світової та української музичної культури**» – оцінка знань абітурієнта в режимі он-лайн в реальному часі (теоретичний елемент – усне опитування, співбесіда). Термін проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Перший елемент творчого конкурсу – «**Виконавська майстерність**» – передбачає виконання випускником програми напам'ять, яка за ступенем складності відповідає випускній програмі освітнього ступеня «бакалавр» (сольний спів).

Під час творчого конкурсу вступник має продемонструвати:

- високий рівень вокально-технічної майстерності, професійне володіння вокальним диханням та засобами виконавської виразності;
- художньо-переконливу інтерпретацію вокальних творів, що відповідає жанрово-стильовим ознакам;
- артистизм, високий художньо-емоційний рівень виконання творів.

Вимоги до програми з фаху:

1. Арія на вибір: старовинна, контатно-ораторіальна, класична, сучасна зарубіжного або вітчизняного композиторів.
2. Український солоспів або українська народна пісня

Вимоги до відеозапису виконавської програми. Відеозапис виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії перед початком творчого конкурсу, має бути зроблений без монтажу та спеціальних ефектів; на записі повинно бути чітко видно обличчя виконавця; програма записується одним файлом; відео має бути підписано ім'ям та прізвищем виконавця, рік, програма, що виконується.

Другий елемент творчого конкурсу – «**Теоретичне музикознавство, історія світової та української музичної культури**» – передбачає перевірку знань з теорії та історії музичної культури. Абітурієнт повинен продемонструвати:

- ґрунтовні знання у галузі теоретичного та історичного музикознавства;
- практичні знання специфіки музично-виконавської діяльності, вміння;
- розкрити логіку та побудову композиційно-драматургічного змісту музичного твору;
- знання найважливіших етапів історико-культурної динаміки світового та українського музичного мистецтва;
- знання творчого доробку видатних вітчизняних та європейських композиторів, які репрезентують етапи розвитку світового музичного мистецтва;
- вміння орієнтуватися у музикознавчій та музично-критичній літературі з актуальних проблем сучасного мистецтвознавства.

Другий елемент творчого конкурсу буде проведений в он-лайн режимі в реальному часі. Термін його проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Для складання другого елемента творчого конкурсу абітурієнт повинен мати технічні засоби, необхідні для участі в ньому в режимі он-лайн в реальному часі. Посилання та коди доступу до участі у конкурсі абітурієнт отримує заздалегідь на електронну адресу, вказану при надсиланні відеозапису виступу.

Загальна (за двома елементами творчого конкурсу) оцінка виставляється за **200-бальною** шкалою оцінювання. Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу **менше 124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття освіти не допускаються.

Структура оцінки
за проходження фахового іспиту

№	Основні елементи творчого конкурсу	Кількість балів
1	Виконавська майстерність	51-100
2	Теоретичне музикознавство, історія світової та української музичної культури	51-100
Максимальна кількість балів		200

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2024 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»**

Рівні оцінки	Критерії оцінювання
1. Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Не має вокально-музичних здібностей, не володіє елементарними навичками співацького дихання, голосоведіння, вокального інтонування, не виявив знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Абітурієнт має значні вади голосового апарату та не в змозі виконати нескладні вокальні твори.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Продемонстрував низький рівень володіння голосом (елементарний початковий рівень), навичками вокального інтонування, дихання, виявив початкові знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Відсутні музичні та вокальні здібності.
	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Володіє навичками академічного співу, голосоведення, дихання та співацького інтонування на початковому рівні. Має фрагментарні знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Майже відсутні музичні та вокальні здібності. Під час виконання вокальних творів майже не справився з поставленими технічними і художніми завданнями, має значні вади у співі, не в змозі задовільно виконати вокальну програму.
2. Середній 124 - 149 балів	Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень володіння голосовим

	<p>апаратам на дуже низькому рівні. Програма, що була виконана, не відповідає рівню рекомендованих вступними вимогами творів.</p> <p>Володіє навичками академічного співу, голосоведення, дихання та співацького інтонування на середньому рівні. Має слабкі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури».</p> <p>Абітурієнт має недоліки співоного апарату, виконав нескладну вокальну програму на задовільному рівні.</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень володіння голосовим апаратом на середньому рівні. Програма, що була виконана, частково відповідає рівню рекомендованих вступними вимогами творів.</p> <p>Абітурієнт слабо виявив навички сольфеджування, продемонстрував слабкі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури», що свідчить про його задовільний загальнокультурний рівень.</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт виявив слабкі навички сольфеджування, продемонстрував невпевнені знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>
<p>3. Достатній 150 - 175 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програми, що були виконані на інструменті не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатні навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий та голосовий апарат, але не в повному обсязі продемонстрував наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури».</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички сольфеджування, має достатньо розвинутий голосовий апарат, виявляє добрі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної</p>

	<p>культури».</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, програми, що були виконані, відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички сольфеджування, має достатньо розвинутий голосовий апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє основні практичні навички та добрі знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури».</p>
<p>4. Високий 176 - 200 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений голосовий апарат, проте виявляє деякі огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p> <p>Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений голосовий апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образ. На високому рівні продемонстрував знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p> <p>Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма виконана на дуже високому художньому рівні та повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений голосовий апарат. На дуже високому рівні продемонстрував знання з «Теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>

ЛІТЕРАТУРА

1. Дідич Г. Історія західноєвропейської музики. Ч.І. Кіровоград, 2005. 226с.

2. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики ХХ століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
3. Історія української музики. В 6 тт. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл. Та етнгр. ім. М.Т. Рильського : Ред кол. М. Горійчук, О. Костюк, Т. Булат і ін. К. : Наук. думка, 1989-2004. ТТ. 1-5 : Т1. (від найдавніших часів до середини ХІХ ст.). К., 1989. 447 с. ; Т 2 (друга половина ХІХ ст.). К., 1989. 460 с. ; Т 3 (кінець ХІХ– поч ХХ ст.). К., 1990. 423 с. ; Т.4 (1917–1941) К., 1992. 615 с. ; Т5. (1941–1960). К., 2004. 521 с.
4. Лемішко М. М. Гармонія. Частина І. Діатоніка. Вінниця : Нова книга, 2007. 164 с.
5. Лемішко М. Гармонія. Частина ІІ. Хроматика. Вінниця : Нова книга, 2016. 216 с.
6. Муха А.І. Композитори України та української діаспори: довідник. К. : Муз. Україна, 2004. 352 с.
7. Олексюк О. М. Музична педагогіка. Навч. посібник. Київ : КНУКіМ, 2006. 188 с.
8. Ольховський А. Нарис з історії української музики: наук. видання / Підг. до друку, ред., вст. ст. та коментарі Л.П. Корній. К. : Муз. Україна, 2003. 512 с.
9. Очеретовська Н., Цицалюк Н., Черемський К. Український словник музичних термінів. Харків : Вид-во «Атос», 2008. 178 с.
10. Павлишин С. Музика двадцятого століття : навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
11. Супрун-Яременко Н.О. Поліфонія : посібник для студ. вищих навч. муз. заклад. Вінниця : Нова Книга, 2014. 512 с.
12. Шип С. Музична форма: від звуку до стилю. К. : Заповіт, 1998. 368с.